

AMS: - Legene har full frihet til å skrive fritaksattester

Denne teksten ble først publisert som bloggpost på <http://einarflydal.com> den 31.08.2020

- Å gi "forbud" mot at leger skal kunne skrive ut attester til fritak for AMS, er ikke lovlig. Legene har full rett til å skrive dem, og Helsedirektoratet kan ikke nekte det.

Dette er den klare konklusjonen til advokaten vi bruker i aksjonen *Vi tar AMS-målerne for retten*. Det er også konklusjonen i hele tre advokatutredninger. Men av Avdeling miljø og helse i Helsedirektoratet får jeg vite at "forbudet opprettholdes" og er "forankret i forskrift". Hva er rett?

Vår advokat er krystallklar på at forbudet ikke er lovlig. Leger står fritt til å gjøre sine selvstendige vurderinger så lenge de har et faglig grunnlag, sier han. Og det kan ikke Helsedirektoratet forby dem.

Jeg har derfor en dialog gående med Helsedirektoratet som du kan lese her. Den er opplysende, både for leger og lekfolk.

I dag har jeg nok en gang bedt Helsedirektoratet om å klargjøre hvordan forbudet skal kunne være lovlig.

Svaret fra Helsedirektoratet kan bli spennende lesning, og det kan gi oss nok en liten brikke i spillet om grenseverdiene som gjør det mulig å påføre store befolkningsgrupper helseplager - og oss alle økt helserisiko - med Helsedirektoratets medvirkning.

En del tusen har søkt og fått fritak med legeattester trass i forbudet. For det fins leger som tør og som har satt seg litt inn i forskningen. Det skal ikke all verdens til. Og det fins leger som forstår at de ikke selv behøver innestå faglig for noe de ikke har lært noe om. For NVEs krav til dokumentasjon er egentlig ganske så beskjedne. Det ser vi f.eks. i brevet fra NVE til Hafslund Nett (nå Elvia) av 7.12.2016, der det heter (mine uthevelser):

*NVE vil holde fast ved at nettselskapene som utgangspunkt skal kreve at kunder som krever fritak for installasjon av AMS-måler så langt mulig dokumenterer grunnlaget for dette. Det er tilstrekkelig at f.eks. en lege eller psykolog stadfester **at kunden har gitt uttrykk for frykt eller ubehag** som påstås kan knyttes til AMS.*

NVE vil samtidig anbefale nettselskapene inntil videre å ikke være restriktive i praktiseringen av forskriften § 4-1 bokstav a) og b). Dette innebærer at nettselskapene bør kunne gi et midlertidig fritak for de kunder som av ulike årsaker måtte motsette seg eller

ikke ønsker å bytte til en AMS-måler. Dette kan også gjelde kunder som nekter nettselskapet tilgang til eksisterende måler.

NVE er kjent med noen tilfeller der kunder grunnet påstått eloverfølsomhet har bedt om at den installerte AMS-måleren fjernes og erstattes med en konvensjonell måler. Dette kan typisk skje ved flytting og skifte av bolig. I tillegg til unntaksbestemmelsene i avregningsforskriften § 4-1, vil disse tilfellene falle inn under kontrollforskriften § 17-4a., dvs. at kundene må selv dekke kostnadene ved å bytte av måler.

Her ser vi dessuten at det for NVE er *tilstrekkelig*, altså ikke nødvendig, med legeuttalelse, at *legen ikke trenger å innstå for noen diagnose*, og at man for NVE sin del godt *kan beholde gamle målere dersom man har fått fritak fra AMS*, eller *få analog måler re-installert* ved flytting.

Tåpelig da at nettselskapene konsekvent krever legeattest, nekter folk å beholde gamle målere, og hiver de utskiftede målerne på skraphaugen i stedet for å ta vare på dem. For har man fått fritak, er nettselskapet slett ikke *pliktig* til å installere noen ny måler, selv om den er uten AMS-funksjoner...

Men så var det altså dette da, om Helsedirektoratet her har gitt NVE en hjelpende hånd ved å proklamere et forbud det ikke har lov til.

Vi venter i spenning på svaret...

Einar Flydal, den 31. august 2020

----- Videresendt melding -----

Fra: "Einar Flydal" <epostadresse>

Til: "postmottak@helsedir.no" <postmottak@helsedir.no>

Cc: "Jakob Linhave" <epostadresse>, "Lillian Leknes" <epostadresse>, "Hugo P. Matre / Schjødt" <epostadresse>

Emne: Hvor er forbudet mot å skrive attest for AMS forskriftsfestet?

Dato: Mon, 31 Aug 2020 13:40:50 +0200

Til Helsedirektoratet

Postmottak

kopi:

avd.direktør Jakob Linhave, Hdir, Avd. miljø og helse
seniorrådgiver Lillian Leknes, Hdir, Avd. miljø og helse
adv. Hugo P. Matre, Adv. Schjødt AS

Bes journalført.

Vedr. Hvor er forbudet mot å skrive attest for AMS forskriftsfestet?

Jeg har, som det framgår under, vært i dialog med Helsedirektoratets Avdeling miljø og helse vedr. spørsmålet om legers adgang til å skrive attest for fritak fra AMS-måler.

Bakgrunn

Som kjent angår denne saken sjelden attester der det er strømmålerens automatiske målingssystem (AMS) det dreier seg om, men *overføringsteknologien* - pulsede mikrobølger som i forskning helt siden før 2. verdenskrig stadig har vist seg å være bioaktive og framkalle akutte helseplager hos enkelte, og økt risiko for langsiktig helseskade. At slike virkninger er påvist, bestrides av norsk helsevesen, med henvisninger til ulike litteraturgjennomganger som har til felles at de er konforme med ICNIRPs retningslinjer. Deres premisser og forskningsgjennomganger bestrides av uavhengige forskere i stort omfang, og er detaljert analysert også i norsk litteratur (Flydal & Nordhagen (red.) 2019). For medisinsk faglitteratur som hevder et annet syn, vises det f.eks. til EUROPAEM 2016-

retningslinjen, som gir omfattende dokumentasjon, foreslår grenseverdier, gir diagnostiske anvisninger og anviser terapeutiske tiltak.

Adgang til fritak fra AMS ved dokumentert ulempe, er gitt i forskrift. "Dokumentert ulempe" er av NVE tolket til først og fremst å gjelde helse. NVE presiserer at uttalelse fra lege eller psykolog om at pasienten har meldt at han/hun mener seg å ha helseplager fra elektromagnetiske felt, er tilstrekkelig dokumentasjon.

Svært mange leger nekter imidlertid å utstede slike attester, med henvisning til "Helsedirektoratets forbud", og jeg får henvendelser fra en rekke pasienter med betydelige helseplager som de knytter til eksponering for mikrobølget stråling, mange også med erfaring for at dette spesifikt kommer fra AMS-målere. De er forvilet over at de gjennom Helsedirektoratets forbud ikke får mulighet til å søke fritak, ettersom nettselskapene i praksis forlanger legeattest for å innvilge fritak.

Dette forbudet er formulert bl.a. her: <https://www.helsedirektoratet.no/nyheter/legeattest-og-automatiske-straummalarar>

Tre juristutredninger har konkludert med at et slikt forbud mot å skrive slike uttalelser ikke er lovlig.

Hvordan er forbudet forskriftsfestet?

Jeg har av ovenstående grunn bedt Helsedirektoratets Avdeling miljø og helse om å få vite hvordan dette forbudet er forskriftsfestet, men ikke fått noe tilfredsstillende svar:

Jeg viser til Helsedirektoratets meldinger (se under) om at forbudet mot å skrive attest for AMS-fritak er forskriftsfestet. Hjemlene direktoratet viser til, er imidlertid de alminnelige regler for helsehjelp, Helsepersonelloven §15 og Forskrift om krav til helsepersonells attester, erklæringer m.v. Her fremgår intet forbud mot å skrive attest for AMS-fritak.

Helsedirektoratets standpunkt synes å bygge på en vurdering av at det ikke foreligger kunnskapsgrunnlag som underbygger at stråling fra AMS-målere innebærer helserisiko, og at fastleger som skriver ut en attest på at en pasient har plager som skyldes AMS, vil opptre i strid med helsepersonelloven § 15. Denne tilnærmingen reiser flere spørsmål.

Helsepersonelloven § 15 må sees i sammenheng med forsvarlighetsplikten i helsepersonelloven § 4, som også gjelder for helsepersonells utstedelse av attester, erklæringer o.l. Det er enighet om at leger og annet helsepersonell plikter å opptre i samsvar med faglige normer og lovbestemte krav for yrkesutøvelsen, herunder å holde seg faglig oppdatert. Men så lenge helsepersonellens vurderinger er faglig forsvarlige, står helsepersonell etter lovverket fritt til bygge på annet kunnskapsgrunnlag enn Helsedirektoratet, ev. andre vurderinger av kunnskapsgrunnlaget. Helsepersonell vil derved kunne komme til andre konklusjoner enn Helsedirektoratet uten å krenke helsepersonelloven § 15 eller tilhørende forskrift.

Jeg ber på denne bakgrunn Helsedirektoratet om å klargjøre følgende spørsmål:

1. Er Helsedirektoratet enig i at det ikke er forskriftsfestet et forbud mot å skrive attest for AMS-fritak, og at direktoratets standpunkt bygger på en tolkning av eksisterende kunnskapsgrunnlag vedr. elektromagnetisk stråling?
2. På hvilket faglig grunnlag mener Helsedirektoratet å kunne utelukke andre kunnskapsgrunnlag enn det direktoratet selv har lagt til grunn for sin vurdering?
3. På hvilket grunnlag mener Helsedirektoratet å ha instruksjonsmyndighet over fastlegene og annet relevant helsepersonell ved utøvelse av helsehjelp etter helsepersonelloven § 15 med tilhørende forskrift?.

Med vennlig hilsen

Einar Flydal

<adresseinfo>

blogg: einarflydal.com

På Fri, 28 Aug 2020 11:16:58 +0200, skrev Lillian Leknes <epostadresse>:

Hei Einar

Jeg viser til e-post fra deg datert 27.august.

[Helsepersonelloven §15](#) og [Forskrift om krav til helsepersonells attester, erklæringer m.v.](#) har strenge krav til innholdet i attest, legeerklæring, o.l. Den som utsteder attest, legeerklæring o.l skal være varsom, nøyaktig og objektiv. Attest, legeerklæring, o.l. skal være korrekte og bare inneholde opplysninger som er nødvendige for formålet.

Det er ikke funnet noen årsakssammenheng mellom helseplager og stråling fra automatiske strømmålere (AMS). Den elektromagnetiske strålingen fra AMS er svært svak. Det er ikke dokumentert sammenheng mellom helseplager og så svak stråling.

På bakgrunn av dette kan ikke lege eller psykolog attestere at fritak fra AMS er et riktig tiltak for å redusere helseplagene til en pasient eller at pasienten har helseplager som følge av stråling fra AMS.

Med vennlig hilsen

Lillian Leknes

seniorrådgiver

Avdeling miljø og helse

Folkehelsedivisjonen

Postadresse: Pb 220 Skøyen, 0213 Oslo

Besøksadresse: Vitaminveien 4, 0483 Oslo

<https://helsedirektoratet.no> <https://helsenorge.no/>

<https://medium.com/helseaktuelt>

Tenk på miljøet; ikke skriv ut denne e-posten hvis det ikke er helt nødvendig

Fra: Einar Flydal <epost>

Sendt: torsdag 27. august 2020 18:43

Til: Jakob Linhave <epostadresse>

Emne: Hvor er forbudet mot å skrive attest for AMS forskriftsfestet?

Hei igjen,

Du svarte meg for en tid siden at forbudet mot å skrive attest for AMS-fritak er forskriftsfestet.

Kan du fortelle meg hvordan det er forskriftsfestet, altså til hvilken forskrift?

1.

Dette er det treffet man får på Hdirs nettside på "AMS-måler":

https://www.helsedirektoratet.no/tema/helsepersonelloven/Helsepersonelloven%20%2015%20Krav%20til%20legeattest%20vedrørende%20dispensasjon%20fra%20installasjon%20av%20AMS-måler%202018.pdf/_attachment/inline/770d81f3-5b01-4dd5-92bb-a87ba93988c8:99bce4d6591a844e3c873477ddb9d9a3c8c67957/Helsepersonelloven%20%2015%20Krav%20til%20legeattest%20vedrørende%20dispensasjon%20fra%20installasjon%20av%20AMS-måler%202018.pdf

2.

Dette er nettsiden:

<https://www.helsedirektoratet.no/nyheter/legeattest-og-automatiske-straummalarar>

mvh

Einar Flydal

----- Videreendt melding -----

Fra: "Jakob Linhave" <epostadresse>

Til: Einar Flydal <epostadresse>

Cc:

Emne: SV: et lite spørsmål vedr. AMS-målere

Dato: Thu, 04 Jun 2020 10:48:50 +0200

Hei,

forbudet gjelder fortsatt og er forskriftsfestet. Det eksisterer ikke en egen side om AMS- målere, men det det har vært omtalt som tema, og skal kunne søkes på.

Hilsen Jakob

Fra: Einar Flydal <epostadresse>

Sendt: onsdag 3. juni 2020 18:30

Til: Jakob Linhave <epostadresse>

Emne: et lite spørsmål vedr. AMS-målere

Hei,

jeg ser at Helsedirektoratet ikke lenger har noen nettside der det nedlegges forbud mot at leger kan skrive ut attest på at pasienter har helseplager fra AMS-målere.

Betyr dette

1. a) at nettsiden er fjernet, mens forbudet opprettholdes, eller
2. b) at både nettsiden og forbudet er fjernet?

I siste fall, er det på noen måte gjort kjent at forbudet er fjernet?

Jeg ber i så fall om å få referanser til hvor/hvordan dette er gjort kjent.

Med vennlig hilsen

Einar Flydal

<adresseinfo>